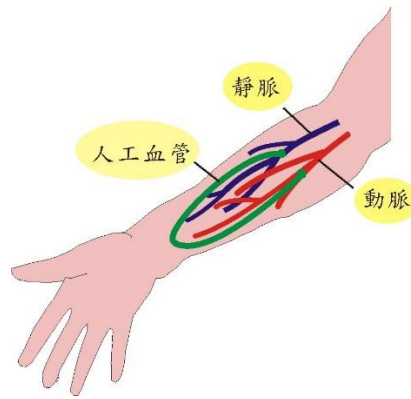

血液透析病人動靜脈瘻管照護

51500-單張-越文-004-01 制定 2026-01

Chăm sóc lỗ rò động tĩnh mạch cho người bệnh lọc máu

1. Rò động tĩnh mạch là gì:

一、什麼是動靜脈瘻管：

Là nối hai mạch máu lại với nhau, cũng có nghĩa là khâu một động mạch và một tĩnh mạch lại với nhau ở dưới da, việc kết nối này cho phép máu trong động mạch chảy thẳng vào tĩnh mạch, để lượng lớn máu chảy qua, đường thông lọc máu này được gọi là lỗ rò.

是將兩條血管接在一起，也就是把一條動脈及一條靜脈在皮膚下縫合在一起，這樣的連接使動脈的血直接分流到靜脈來，讓大量的血液流過，這一條血液透析的通路就叫瘻管。

2. Chăm sóc lỗ rò động tĩnh mạch sau phẫu thuật:

二、動靜脈瘻管手術後的照顧：

1. Nâng cao cánh tay lên, để thúc đẩy máu lưu thông, tránh sưng tấy chân tay, nếu sau 2 tuần triệu chứng sưng tấy không được cải thiện, đề nghị nên đến bệnh viện để khám.
2. Nếu vết mổ có hiện tượng nhiễm trùng như “ửng đỏ, sưng tấy, nóng ran, đau nhức”, thì phải đến bệnh viện điều trị.
3. Phải kiểm tra chức năng của lỗ rò hàng ngày, dùng tay chạm vào lỗ rò xem có tiếng xào xạc và có cảm giác máu chảy ra lưu thông hay không.
4. Trước khi vết mổ lành lại, cần phải thay thuốc hàng ngày và giữ cho vết

mổ sạch sẽ và khô ráo.

5. Đối với lỗ rò động tĩnh mạch, có thể cầm nắm bóng cao su hoặc bóng tennis mềm vào ngày thứ ba sau khi phẫu thuật.
  6. Sau phẫu thuật nối lỗ rò động tĩnh mạch, phải ít nhất 4-6 tuần và thành mạch máu đã dày lên, yêu cầu bác sĩ phẫu thuật mạch máu ngoại khoa đánh giá và xác nhận chức năng ổn định, thì mới được bắt đầu tiêm chích, nếu quá 3 tháng mà vẫn chưa đạt đến độ trưởng thành như mong đợi, đề nghị phẫu thuật thêm hoặc thực hiện nong mạch vành.
1. 手臂抬高，促進血液回流，避免肢體腫脹，若2週後腫脹未改善，則建議就醫。
  2. 若傷口有「紅、腫、熱、痛」等感染現象，應就醫治療。
  3. 每天應檢查瘻管功能，用手觸摸瘻管是否有沙沙聲及血液流動的感覺。
  4. 傷口癒合前，應每日換藥並保持傷口的清潔乾燥。
  5. 動靜脈瘻管於手術後第三天可以捏握橡皮球或軟式網球。
  6. 動靜脈瘻管在吻合手術後，至少要4-6週且血管壁變厚成熟後，請血管外科醫師評估，確認功能良好，方可開始穿刺，若超過三個月仍未達預期成熟，建議進一步手術或血管成形術處置。

3. Chăm sóc lỗ rò động tĩnh mạch hàng ngày:

三、動靜脈瘻管平時的照護：

1. Tránh tiêm chích, lấy máu, đo huyết áp, va chạm, chèn ép, uốn cong quá mức, dùng cánh tay làm gối khi ngủ, mặc áo có tay áo quá chặt hoặc nâng vật nặng quá sức bằng cánh tay ở bên có lỗ rò động tĩnh mạch.
  2. Kiểm soát lượng nước để tránh tình trạng mất nước quá mức và tụt huyết áp trong quá trình lọc máu.
  3. Sau khi rút kim ra, dùng gạc vô trùng nhấn lên lỗ tiêm để cầm máu, không được nhấn quá mạnh, sau khoảng 5-10 phút có thể thả lỏng một chút, khi hoàn toàn cầm máu thì dán băng keo lên.
  4. Tháo băng keo sau 24 giờ trong ngày lọc máu, và giữ cho vùng lỗ tiêm khô ráo.
  5. Thực hiện các bài tập cho lỗ rò sau 24 giờ kết thúc mỗi lần lọc máu, có thể làm tăng lưu lượng và áp lực lưu thông máu, đẩy nhanh quá trình trưởng thành của mạch máu. Các bài tập sau đây có thể được thực hiện bất cứ lúc nào và kéo dài ít nhất 8 tuần trở lên.
- ◎ Bài tập cầm bóng: Khi lấy sức cầm bóng, nhấn đồng thời vào tĩnh mạch cánh tay trên, giữ trong 3-5 giây rồi thả lỏng, mỗi lần 15 phút, ít nhất 4-6 lần/ngày.
6. Khi âm thanh xào xạc và cảm giác lưu thông máu trong lỗ rò yếu dần hoặc biến mất, hoặc chỉ còn cảm giác mạch đập, thì cần phải cân nhắc có bị tắc

mạch lỗ rò hay không, cần phải điều trị sớm.

7. Nếu chẳng may quệt phải lỗ rò và chảy nhiều máu, thì phải nhấn trực tiếp lên vết thương để cầm máu, và lập tức đến bệnh viện.
  8. Một ngày trước khi lọc máu, có thể chườm nóng thích hợp lên vùng lỗ rò để thúc đẩy tuần hoàn máu, nên duy trì nhiệt độ ở mức 41-46°C (khoảng bằng nhiệt độ của nước tắm thông thường), mỗi lần chườm nóng kéo dài 15-20 phút, nếu cần chườm nóng thêm thì nên cách nhau 1 giờ.
  9. Không được gãi ngứa vùng da xung quanh vùng lỗ rò và lỗ tiêm, duy trì thói quen vệ sinh tốt và làm sạch vùng da xung quanh chỗ tiêm chích bằng xà phòng trước mỗi lần lọc máu.
  10. Khi lỗ rò mở rộng quá mức, có thể bảo vệ bằng một lớp vỏ đàn hồi để phòng ngừa lưu lượng máu quá mạnh, có thể gây suy tim.
  11. Nếu chỗ tiêm chích có các dấu hiệu nhiễm trùng như ứng đỏ, sưng tấy, nóng ran và đau nhức hoặc chân tay sưng phù hơn 2 tuần v.v..., cần phải đến bệnh viện điều trị.
  12. Đối với vết sưng tấy do sót kim hoặc không tiêm vào được, hãy chườm đá trong 10-15 phút trong ngày, chú ý đến màu da và tình hình tuần hoàn máu, rồi chườm nóng sau 24 giờ.
  13. Tránh tiêm vào cùng một vùng cho mỗi lần tiêm, vì sẽ làm tổn thương nội bì mạch máu, gây xơ hóa và dẫn đến hẹp mạch máu.
  14. Tránh hút thuốc gây xơ cứng mạch máu, thường xuyên chú ý giữ ấm chân tay.
1. 避免由動靜脈瘻管的手臂打針、抽血、量血壓、碰撞、壓迫、關節過度彎曲、睡覺時當枕頭用、穿袖子過緊衣物或用力提重物。
  2. 控制水份，避免透析中的過度脫水及血壓降低。
  3. 拔針後針孔處用無菌紗布加壓止血，不可太用力，約5-10分鐘後略可放鬆，待確實止血後貼上OK繃。
  4. 透析當天24小時後再移除OK繃，針孔處保持乾燥。
  5. 每次透析結束24小時後，做瘻管運動，可使血流量及壓力增加，加速血管的成熟，以下運動隨時可執行，持續時間至少8週以上。
- ◎握球運動：用力握球時同步按壓上臂靜脈，持續3-5秒後再放鬆，每次15分鐘，一天至少執行4-6次。
6. 當觸摸瘻管的沙沙聲及血液流動的感覺漸漸減弱或消失時，或觸摸只剩脈搏跳動之感覺，須考慮瘻管栓塞，應及早就醫治療。
  7. 若不小心割傷瘻管，大量出血時，應直接壓迫傷口止血，並立即到醫院求診。
  8. 透析前一天可適當的熱敷瘻管處，促進血液循環，溫度維持41-46°C (約平常洗澡水溫度)，每次熱敷時間為15-20分鐘，如需再熱敷需間隔1小時。
  9. 瘻管處及針眼周圍皮膚不可搔癢，保持良好衛生習慣，在每次透析前以肥皂清潔預穿刺周圍的皮膚。
  10. 當瘻管過度膨脹時可用彈性護套保護，防止血流過強，造成心臟衰竭。
  11. 穿刺部位若有紅腫熱痛或肢體腫脹超過2週…等感染跡象時，應就醫治療。

12. 漏針或未打上時所造成的腫脹，當天使用冰敷，冰敷時間10-15分鐘，並注意皮膚顏色與血液循環情形。24小時後用熱敷。
13. 避免每次都打在同一部位，會使血管內皮損傷，引起纖維化而導致血管狹窄。
14. 避免抽菸導致血管硬化，平時注意肢體保暖。

Tự đánh giá (đúng hoặc sai)

- ( ) 1. Cánh tay có lỗ rò động tĩnh mạch không được sử dụng để tiêm, lấy máu hoặc đo huyết áp.
- ( ) 2. Tự kiểm tra chức năng của lỗ rò động tĩnh mạch mỗi ngày xem có cảm giác có dịch huyết lưu thông hay không (chiu~~).
- ( ) 3. Bình thường bạn không cần chú ý đến lỗ rò động tĩnh mạch có các triệu chứng nhiễm trùng như “ứng đỏ, sưng tấy, nóng ran, đau nhức” hay không.

自我評量(是非題)

- ( ) 1. 動靜脈瘻管的手臂不能用來打針、抽血、量血壓。
- ( ) 2. 每天都要自我檢查動靜脈瘻管功能，有無血流通過(咻~~)的感覺。
- ( ) 3. 動靜脈瘻管平常不需要注意有無「紅、腫、熱、痛」等感染症狀。

1. (0) 2. (0) 3. (X)

Tài liệu tham khảo:

Chen Fanyu, Lin Zhiqing (2023). Liệu pháp hồng ngoại xa cải thiện chức năng tiếp cận mạch máu chạy thận nhân tạo và tiên lượng. *Tạp chí Y học Lâm sàng*, 91(6), 396-399.

Ou, Shih-Hsiang; Li, Po-Cang (2021). Thiết lập và chăm sóc đường thông mạch máu - *Thận và lọc máu*, 33(2), 63-67.

參考資料：

陳範宇、林志慶 (2023) · 遠紅外線治療改善血液透析血管通路功能及預後 · 臨床醫學月刊，91(6)，396-399。

歐世祥、李柏蒼(2021) · 血管通路建立與照護 · 腎臟與透析，33(2)，63-67。

彰基護理部(2025) · 血液透析病人動靜脈瘻管照護【越文版】(第五版) · 衛教單張。